

Eduskuntavaalitavoitteet 2027

Familian tavoitteet vuoden 2027 eduskuntavaaleihin edustavat suomalaisen maahanmuutto- ja kotoutumispolitiikan täyskäännöstä. Tavoitteemme on rakentaa Suomesta antirasistinen ja tasa-arvoinen yhteiskunta, jonne ihmiset haluavat rakentaa elämänsä. Kahden kulttuurin perheille tällaisen yhteiskunnan rakentaminen on välttämätöntä. Jotta ihmiset voivat rakentaa elämänsä Suomeen ja maahanmuuttajat ja heidän lapsensa voivat kokea kuuluvansa suomalaiseen yhteiskuntaan tulee suomalaisen yhteiskunnan tulla vastaan.

Väestön ikääntyminen, huoltosuhteen heikkeneminen ja syntyvyyden lasku ovat tekijöitä, jotka vaativat maahanmuuttoa. Samaan aikaan on suomalaisten ja suomalaisen yhteiskunnan velvollisuus varmistaa, että Suomi on maa, johon voi rakentaa elämän. Suomen tulee siirtyä aktiivisesti antirasistisen politiikan tekemiseen, lisätä kotouttamisen rahoitusta, tukea monikielisen Suomen rakentamista, purkaa aktiivisesti epätasa-arvoa ylläpitäviä rakenteita.

Vaikka Suomi tarvitsee maahanmuuttoa taloudellisista syistä, tulee maahanmuuttoa, maahanmuuttajia ja maahan muuttaneita kohdella ensisijaisesti ihmisinä, jotka ansaitsevat ihmisarvoisen, turvallisen ja hyvän elämän.

Familian tavoitteet jakautuvat kolmeen osa-alueeseen, jotka ovat antirasistinen Suomi, monikielien kotoututtava Suomi ja maahanmuuttoa tarvitseva Suomi. Tavoitteet myös linkittyvät toisiinsa ja tavoitteita onkin tarkoituksenmukaista ajatella holistisena kokonaisuutena. Ilman antirasistista Suomea ei ole maahanmuuttoa tarvitsevaa Suomea.

Antirasistinen Suomi

Vuonna 2023 julkaistun “Being Black in EU”¹ raportin mukaan Suomi sijoittuu tutkittujen maiden kärkeen, kun afrikkalaistaustaisilta ihmisiltä kysyttiin heidän rasismin kokemuksistaan Suomessa. Lisäksi Siirtolaisuusinstituutin tutkimuksen mukaan Länsi Aasiasta (tunnetaan myös Lähi-itänä) kotoisin olevien miesten on huomattavan paljon todennäköisempää saada kielteinen oleskelulupapäätös perheenyhdistämisen perusteella oleskelulupaa hakiessa². Nyt on aika kääntää tämä kehitys ympäri ja tehdä Suomesta Euroopan antirasistisin maa. Tämä tarkoittaa rasismin rakenteiden purkamista sekä tehokkaampaa puuttumista ei-valkoisiksi rodullistettujen ihmisten päivittäin kohtaamaan rasismiin. Lisäksi peräänkuulutamme de-kolonialistista politiikkaa. Vuonna 2025 siinä otettiin ensimmäiset askeleet, kun ns. Saamelaiskäräjälaki saatiin säädettyä, saamelaisten totuus- ja sovintokomission raportti tuli valmiiksi ja pääministeri Orpo totesi, että Suomen tulee pyytää anteeksi saamelaisilta. Tätä kehitystä tulee kuitenkin vahvistaa ja jatkaa. De-kolonisaatiota tulee edistää niin Saamenmaalla, kuin Suomen ulkopoliitikassa ja esimerkiksi asekaupat Israelin kanssa tulee perua. Antirasistisen Suomen rakentamiseksi ehdotamme seuraavia toimia:

- Varmistetaan pitkäaikainen, kestävä ja indeksiin sidottu rahoitus antirasistista työtä tekeville järjestöille.
- Allokoidaan kulttuurikentälle rahoitusta suomalaisuuden kuvaston moninaistamiseen. Puretaan valkonormatiivisuutta ja rakennetaan moninaista kuvastoa eri intersektioiden kautta.
- Tehdään ja toteutetaan uusi Suomen kansallinen rasismin vastainen suunnitelma (NAPAR) ja osallistetaan kansalaisyhteiskuntaa ja järjestökenttää.

¹ Being Black in EU https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2023-being-black-in-the-eu_en.pdf

² Siim P.M. & Lyytinen E. Mixed-citizenship couples' emotional geographies of 'doing family'. CMS (2025). <https://doi.org/10.1186/s40878-025-00509-0>

- Luodaan poliittisesti riippumaton antirasismipaneeli (vrt. Ilmastopaneeli), joka koostuu tutkijoista ja kansalaisyhteiskunnan edustajista, seuraamaan antirasistisen suunnitelman toteutumista.
- Suomen kokonaisturvallisuuden kannalta on välttämätöntä, että väestö voi luottaa suomalaiseen yhteiskuntaan, viranomaisiin ja hallintoon. Antirasistisen yhteiskunnan rakentaminen valtion johdon tasolta on näin ollen ensiarvoisen tärkeää, jotta rasistisesti syrjityksi tulevat ihmiset voivat luottaa hallintoon. Luottamus puolestaan parantaa kokonaisturvallisuutta.
- Vahvistetaan tutkimusrahoitusta relevanttiin tutkimukseen.
- Toteutetaan kansallinen kampanja antirasistisen yhteiskunnan edistämiseksi, rasismien tunnistamiseksi jne. Tarkoituksena toisaalta lisätä valkoisten suomalaisten ymmärrystä siitä mitä rasismi on eri muodoissaan, miten purkaa omaa rasismiaan, millaista arvoa Suomeen tulevat maahanmuuttajat tuovat. Toisaalta pyrkimyksenä on varmistaa se, että ei-valkoisiksi rodullistetut ihmiset tuntevat oikeutensa ja tietävät miten toimia, kun he kohtaavat rasistista käytöstä tai toimintaa.
- Antirasistisen Suomen rakentaminen tarkoittaa myös syrjintään puuttumista. Koettu syrjintä vaikuttaa ihmisten kuulumisen tunteeseen negatiivisesti eli, syrjinnän kokemukset heikentävät kuulumisen tunnetta³.
- Antirasistisen Suomen rakentaminen on myös tärkeää nuorille. Vuoden 2025 Nuorisobarometrin mukaan 9 % nuorista oli kokenut syrjintää kielen takia ja se oli kolmanneksi yleisin syy syrjinnälle. Lisäksi 7 % oli tullut syrjityksi etnisen taustansa takia.
- Nuorten kuulumisen tunteella on merkittävä yhteys mielenterveyteen⁴, joten kuulumisen tunteen rakentaminen on myös mielenterveystyötä.

³ Hussain, Maryam & Jones, James. (2019). Discrimination, Diversity, and Sense of Belonging: Experiences of Students of Color. *Journal of Diversity in Higher Education*. 14. 63-71. doi.org/10.1037/dhe0000117.

⁴ Rekar Abdulhamed, Lauri Hietajärvi, Natalia Skogberg, Reija Klemetti, Kirsti Lonka, Sense of belongingness, discrimination, and mental health: Associations and buffering effects of sense of belonging on mental health among Finnish native and immigrant-origin youth, *International Journal of*

- Rakennetaan kanavia, joiden kautta rasismiin puututaan, mutta ei tehdä siitä poliisiasiaa. Esimerkiksi Tampereella otetaan käyttöön ilmoituskanava internetissä. Tällaisen kanavan käyttöönotto kansallisesti.

Monikielinen ja kotouttava Suomi

Monikielisen ja kotouttavan Suomen tavoitteena on luoda yhteiskunta, jossa ihmisten kaikkia kieliä kunnioitetaan tasa-arvoisesti ja Suomeen muuttaneille ihmisille mahdollistetaan kotoutuminen kaksisuuntaisen kotoutumisen periaatteita noudattaen. Suomeen muuttaneita kannustetaan oppimaan kansalliskieliä, mutta kansalliskieliä ei tarvitse osata voidakseen osallistua yhteiskuntaan. Mahdollistetaan useamman kielen tasavertainen merkitsemiseen äidinkieleksi. Kotoutumisen tavoitteena on Suomeen muuttavan ihmisen kaksisuuntainen kotoutus niin, että halutessaan hän voi rakentaa hyvän elämän Suomessa. Vaikka ensisijaisena tavoitteenamme on hyvän elämän mahdollistaminen Suomeen muuttaneille ihmisille, toteamme että hyvin kotoutuneet ihmiset ovat myös Suomen etu. Tämä tarkoittaa alkuvaiheessa panostusta Suomeen muuttaneen henkilön kielenopetukseen, jossa tavoitteena on saavuttaa kansalliskielessä eurooppalaisen viitekehyksen mukainen taitotaso B1. Kotoutumisen onnistumista ei kuitenkaan arvioida saavutetun kielitaidon perusteella, vaan tavoitteen tulisi ohjata kotoutumiskoulutuksen kieliopetuksen riittävää resurssointia. Tutkimuskirjallisuudessa on viitteitä siihen, että alun panostus kielenopetukseen johtaa pitkällä aikavälillä parempaan kiinnittymiseen työmarkkinoihin sekä korkeampaan tulotasoon⁵. Varmistetaan kielenopetuksen laadukkuus ympäri Suomea ja huolehditaan siitä, että kieliopintojen ryhmäjako perustuu esimerkiksi koulutustasoon, ei oletettuihin kulttuuriryhmiin. Luodaan mahdollisuus hybridimalliin, jossa kotoutuja voi suorittaa sekä kieliopintoja, että käydä töissä, mikäli hän työllistyy ennen laajennetun

kielenopetuksen päättymistä. Tutkitaan mahdollisuutta ottaa käyttöön järjestelmä, jossa henkilö käy sekä töissä että opiskelee. Valtio luo työnantajille kannusteita, jotka mahdollistavat kieliopinnot samanaikaisesti työskentelyn kanssa.

Samaan aikaan kun kotoutumiseen panostetaan, rakennetaan Suomesta monikielistä yhteiskuntaa. Kaikilla Suomeen muuttaneilla ei ole samanlaisia mahdollisuuksia kielen oppimiseen. Riippumatta siitä mikä tämä syy on, heillä tulee olla mahdollisuus osallistua yhteiskuntaan. Kehitetään tapoja tukea työnantajien monikielisiä työympäristöjä, jotta työllistyminen ei jäisi kansalliskielen osaamisesta kiinni, mikäli työn suorittaminen ei sitä vaadi. Lisätään englannin kielen käytön mahdollisuutta julkisissa palveluissa. Samoin tietokonepohjaisten kielikäytäntöjen käyttöä julkisissa palveluissa lisätään. Esimerkiksi, Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirillä, on käytössä tekoälypohjaisia kääntäjiä. Samaan aikaan mahdollistetaan useamman kielen merkitseminen äidinkielenä ja lisätään oman äidinkielen oppimisen mahdollisuuksia. Ehdotamme seuraavia konkreettisia toimia:

- Äidinkielenä monikielisyys. Mahdollistetaan useamman kuin yhden kielen merkitseminen väestötietojärjestelmään. Oikeusministeriön selvityksen mukaan⁶ Suomelle on suositeltu monikielisyyden merkitsemisen helpottamista väestötietojärjestelmään Euroopan neuvoston ministerikomitean toimesta. Samassa selvityksessä on esitetty vaihtoehtoa, joka mahdollistaisi useamman kielen merkitsemisen äidinkielenä hierarkiattomasti⁷. Ihmisten kaikkien kielten tasa-arvoinen kohtelu tulee olla monikielisyyden merkitsemisen keskiössä ja näin ollen kannatamme usean äidinkielen merkitsemisen mahdollisuutta.

⁶ Oikeusministeriön julkaisu, Selvityksiä ja ohjeita 2020:8

⁷ Vaihtoehto A, Oikeusministeriön julkaisu, Selvityksiä ja ohjeita 2020:8, s.40

- Kielestä johtuva syrjintä oli nuorten kolmanneksi yleisin syrjinnäkokemus⁸. Monikielisen Suomen rakentaminen tukee suoraan nuorten turvallisuuden ja kuulumisen kokemuksia sekä tukee nuorten mielenterveyttä.
- Varmistetaan vapaan sivistystyön rahoitus.
- Turvataan kotoutumispalveluiden riittävä rahoitus. Tähän kuuluu maahanmuuton alun palvelut kuten kieliopetus, mutta myös pitkäaikaista kotoutumista tukevat toimet.
- Kotoutumiseen liittyvää kielenopetusta tulee olla saatavilla ympärivuotisesti ja siellä, missä kotoutumisasiakkaita on.
- Luodaan hybridimalli, jossa alun kotouttamisen jälkeen kotouttamisasiakas voi siirtyä osittain työelämään ja jatkaa samalla kielen opiskelua. Jonkinlainen taloudellinen kannustin, joka kannustaa jatkamaan kielen oppimista.
- Kotoutumispalveluissa lähdetään maahanmuuttajien tarpeista. Tämä voi tarkoittaa esimerkiksi kotoutumispalveluiden rahoituksen suuntaamista järjestökentälle, jossa on paljon kotoutumiseen liittyvää osaamista.
- Kieliopetuksessa on saatu hyviä tuloksia Social Impact Bond -perustaisesta opetuksesta. Tutkitaan laajennusmahdollisuuksia. Nykyään esim. Springhouse toteuttaa vastaavalla periaatteella toimivaa kieliopetusta, jossa yritykselle maksetaan, kielenoppijan työllistyessä.
- Oleskelulupamaksut verovähennettäviksi
- Varmistetaan kotoutumispalveluiden saatavuus ja saavutettavuus. Kotoutumispalveluita tulee tarjota siellä missä niitä tarvitaan. Kotoutumispalveluiden tulee olla saavutettavia kaikille niitä käyttäville. Tämä tarkoittaa esimerkiksi mahdollisuutta asioida ihmisten kanssa kasvotusten.
- Varmistetaan oman äidinkielen opetus ja sen laadukkuus lapsille ympäri Suomea. Tässä apuna voi olla hybridioppiminen haja-asutusalueilla.
- Lisätään kansalliskielten opetusta varhaiskasvatuksessa.

⁸ Nuorisobarometri 2025, Laine Sofia (toim.), Laine Konsta (toim.), <https://doi.org/10.57049/nts.1883>

- Mahdollistetaan muuta kuin kansalliskieltä kotikielenään puhuville lapsille kielenoppimista esimerkiksi kielisuihkujen muodossa. Järjestö- ja kulttuurikenttien hyödyntäminen rahoituksen kautta.
- Kehitetään opetusmateriaaleja niin, että myös ei kansalliskieltä puhuva vanhempi voi tukea lastaan kotitehtävissä ja oppimisessa. Esimerkiksi sähköisiä materiaaleja, jotka voi kääntää koneella.
- Käytännön todellisuus työpaikoilla vaikuttaa merkittävästi siihen onnistuuko Suomeen muuttaneen kotoutuminen ja työllistyminen⁹. Luodaan siis yrityksille intressejä maahanmuuttaneiden palkkaamiselle ja kotouttamiselle.

Maahanmuuttoa tarvitseva Suomi

Suomi tarvitsee maahanmuuttoa. Suomeen muuttaa ihmisiä eri syistä ja meillä on moraalinen velvollisuus tukea heitä, kun he rakentavat elämäänsä Suomeen. Kaikki ihmiset ansaitsevat hyvän elämän ja tulevaisuuden, johon uskoa. Helpoiten voimme antaa ne niille ihmisille, jotka asuvat Suomessa.

Petteri Orpon hallitus teki merkittäviä kiristyksiä ulkomaalaislakiin ja kansalaisuuslakiin sekä muutti Suomen maahanmuuttopolitiikan ideologiaa fundamentaalisella tavalla. Nämä muutokset tulee perua ja ehdotammekin seuraavia muutoksia:

Yleisesti kaikki oleskeluluvat, joita asia(t) koskee:

- Poistetaan työttömyysturvan vaikutus myöhempään pysyvään oleskeluluvan ja kansalaistamisen asumisaikavaatimukseen.
- Tunnustetaan että, perheitä ja suhteita on monenlaisia. Poistetaan perheenyhdistämisen oleskelulupavaatimuksista vaatimus yksiavioisuuteen.
- Perheenyhdistämisen oleskeluluvista poistetaan 21 vuoden vähimmäisikävaatimus.

⁹ EMN Suomi (2025), Työvoimapula ja työperusteinen maahanmuutto – Suomen kansallinen raportti, Haettu 16.3.2026, Saatavilla: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7427-63-7>

- Tunnistetaan se, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvilla ei välttämättä ole mahdollisuutta asua yhdessä kummankaan kotimaassa ja näin ollen heihin ei välttämättä voi soveltaa kahden vuoden asumisaikavaatimusta.
- Poistetaan avopuolisoilta vaatimus kahden vuoden yhdessä asumisesta. Teknisesti ottaen tällöin avopuolisoita kohdellaan samoin kuin aviopuolisoita.
- Jos ei-suomalainen vanhempi muuttaa Suomeen alle kahdeksantoistavuotiaan lapsensa luokse annetaan hänelle polku pysyvään oleskelulupaun ja elämän rakentamiseen Suomessa.
- Muutetaan työntekijän oleskeluluvasta nykyinen kolmen ja kuuden kuukauden sääntö kuuden ja kahdentoista kuukauden säännöksi.
- Syksyllä 2025 on uutisoitu huomattavasti siitä, että Suomeen haalitaan opiskelijoita EU:n ulkopuolelta harhaanjohtavin lupauksin. Veloitetaan oppilaitokset varmistamaan se, että Suomeen tulevilla opiskelijoilla on realistinen käsitys elämästä Suomessa.
- Poistetaan opiskelijan oleskelulupaun liittyen vaatimus 9600 eurosta tilillä tilanteissa, joissa opinnot kestävät vuoden tai enemmän. Selvitys siitä miten opiskelija aikoo rahoittaa elämänsä Suomessa opintojensa aikana riittää. Harvalla opintojaan aloittavalla suomalaisellakaan opiskelijalla on 9600 euroa.
- Jos avopuolisolla on pakolaisasema, toissijainen suojeluasema tai oleskelulupa tilapäisen suojelun perusteella, poistetaan Suomessa olevaan puolisoon liitetty kahden vuoden asumisaikavaatimus eli palataan vanhaan lainsäädäntöön.
- Pysyvän oleskeluluvan asumisaikavaatimuksen ja ulkomailla vietetyn ajan osalta palataan aiempaan.
- Kansalaistamisen asumisaikavaatimuksen ja ulkomailla vietetyn ajan osalta palataan aiempaan.
- Lievennetään nuhteettomuusvaatimusta kansalaistamiseen liittyen. Perutaan

17.12.2025

voimaan

tulleet

muutokset.

